

УДК 821.161.2.-1.09(092)

Наталія Черниш,
професор кафедри видавничої справи і
редагування Української академії друкарства,
кандидат філологічних наук, доцент

Участь Миколи Бажана у виданні української та світової класики

Проаналізовано участь видатного українського поета — академіка Миколи Бажана у підготовці до друку творів вітчизняної і зарубіжної класики. Висвітлено його редакторську працю з укладання та опрацювання збірок українських майстрів слова (Григорія Сковороди, Григорія Квітки-Основ'яненка, Івана Котляревського та інших), окремих видань творів інших народів світу. Особливу увагу приділено відомостям про редакційно-видавничу та текстологічну підготовку Миколою Бажаном серій "Бібліотека поета" і "Бібліотека української літератури", які посідають особливе місце в доробку редактора та висвітлюють його оригінальні підходи до видавничого втілення спадщини своїх попередників. Наголошено на важливому значенні досвіду Миколи Бажана для сучасних видавців художньої літератури.

Ключові слова: класична література, серія, текстологічне дослідження, літературно-критичний аналіз, видавниче втілення.

Визначна особливість багатьох українських майстрів слова в тому, що вони творять щось значно більше та ширше, ніж їхня власна літературна сповідь. І якщо в цій сповіді — романах, повістях, поемах, поезіях — діє не лише заздалегідь розроблений план, а й чимало надсвідомого, то в тій ширшій діяльності все, або майже все, підпорядковане єдиній, чітко усвідомленій меті — формуванню національної культури. Завдяки цьому письменник чи поет постає діячем не лише історичним, а й діячем преси і видавничої справи, які є невід'ємними складовими культурного поступу.

Замислюючись над життєвим і творчим шляхом Миколи Платоновича Бажана (1904—1983), не можна позбутися враження, що він був народжений стати не лише самотнім поетом, можливо, одним з найбільших в українському письменстві ХХ ст., а й діячем культури в найширшому розумінні — літературним критиком, видавцем, перекладачем, організатором численних наукових і літературно-художніх видань та оригінальних серій української і світової класики.

Зауважимо, що серед найпомітніших традицій вітчизняної літератури — втілення заклику великого Кобзаря "і чужого научайтесь, й свого не цурайтесь". Національну культуру не можна уявити ні без дбайливого збереження власних видатних набутків, ні без засвоєння багатогранної культурної спадщини інших народів. Розуміння цього відбите й у традиціях видання українських літописних пам'яток, що пов'язані з іменем І. Франка, й у створенні П. Кулішем оригінальних серій перекладів (наприклад, творів В. Шекспіра, Дж. Байрона), і в прихильній увазі до літератури народів Сходу, започаткованій в Україні А. Кримським. Не менш глибокими є також традиції видання національної класики. Не кажучи про відомі факти участі П. Куліша, І. Франка, В. Доманицького, М. Рильського у ґрунтовному текстологічному дослідженні "Кобзаря", згадаймо хоча б публікацію творів Марка Вовчка — О. Кобилянською, П. Куліша — Ю. Романчуком, С. Руданського — А. Кримським, Лесі Українки — М. Рильським [6].

Цілоком очевидно, що М. Бажан з притаманними йому широтою та масштабом творчих контактів, універсальністю естетичних поглядів, багатогранністю літературних інтере-

сів не міг не продовжити традиції своїх видатних попередників. Для поета, який усією своєю літературною творчістю засвідчував відданість як класичній, так і сучасній поезії, українській та світовій культурі, це було цілком природно, оскільки давало змогу глибше вивчити спадщину іншого майстра слова, втілити у виданні власне розуміння особливостей його творчого шляху.

Спектр зацікавлень М. Бажана, без перебільшень, безмежний: він був редактором ґрунтовних збірок творів Івана Франка, Лесі Українки, оригінальних за задумом антологій польської та грузинської поезії, кількатомних зібрань творів й окремих видань знаних письменників Н. Бараташвілі, П. Антокольського, Шолом-Алейхема, перекладачем творів й укладачем вступних статей до багатьох інших непересічних книг. Назвемо лише найвідоміші з них: "Давид Гурамішвілі", "Колиска над Арагою, могила над Хоролом" — вступні статті М. Бажана до кількох україномовних видань поеми Д. Гурамішвілі "Давітіані", що були випущені київськими видавництвами упродовж 1955—1980 рр.; "Видатна книга видатного письменника" — глибока аналітична вступна стаття до перекладу роману Я. Івашкевича "Хвала і слава", "Кримські сонети" Адама Міцкевича — передмова до власного перекладу однойменної збірки; "Безсмертна поема" — традиційна вступна стаття до численних перевидань перекладу поеми Ш. Руставелі "Витязь у тигровій шкурі". Згадаємо вступні статті яскраво виявляють глибину осмислення М. Бажаном особливостей творчості видатних майстрів слова та засвідчують неабиякий талант літературного критика.

Безперечно, М. Бажан не міг оминути увагою та недооцінювати значення серійних видань, адже вони були складовою видавничої діяльності багатьох видатних редакторів: серії видавав І. Франко, Б. Грінченко, В. Гнатюк, товариство "Просвіта" [6].

Традиції своїх видатних попередників гідно продовжив і Микола Платонович. Не перелічуючи всіх серійних видань, у підготовці яких він брав участь, назвемо передусім справді фундаментальну "Бібліотеку всесвітньої літератури" у 200 томах, що побачила світ у 70-х роках минулого століття. Пізніше, в останні роки життя, поет був членом редакційної

колегії "Бібліотеки української літератури", видання якої розпочала "Наукова думка", "Антології української поезії", що її готувало видавництво "Дніпро", бібліотеки "Братерство", над якою працював "Радянський письменник" та ін.

Саме авторитетний, шанований науковою та літературною громадськістю України М. Бажан стояв біля витоків багатотомної "Бібліотеки української літератури", адже шість перших томів цієї незаперечно унікальної за задумом, редакційно-текстологічною підготовкою та видавничим втіленням серії вийшли у світ за його безпосередньої редакторської участі (йдеться про книги "Григорій Квітка-Основ'яненко" (1982), "Іван Котляревський" (1982), "Марко Вовчок" (1983), "Ярослав Галан" (1983), "Григорій Сковорода" (1983), "Українська література XVIII ст." (1983). Н. Костенко зазначає, що ще з десяток томів, до роботи над якими свого часу долучився М. Бажан, з'явилися вже після його смерті [9, с. 49]. Кожен, хто знає, що у підготовці серійних видань головне — це передусім формування загального плану серії, усталення науково-методичних засад опрацювання текстів та розроблення супроводжуючих їх елементів (зокрема, вступних статей з ґрунтовним літературно-критичним аналізом творчості письменника чи відповідних до рівня читацької аудиторії коментарів), — усвідомлює, наскільки важливою для долі нового проекту була участь М. Бажана, його праця саме на початковому етапі, яка суттєво позначилася на усіх подальших виданнях "Бібліотеки української літератури".

Ще одна вагома сторінка його видавничої діяльності — співпраця у редакційних колегіях серій "Бібліотека поета" (українській та всесоюзній). На жаль, Микола Платонович увійшов до складу редакційної колегії всесоюзної серії "Бібліотека поета" лише у 1954 р., тобто тоді, коли вона загалом сформувалась та усталилась, однак все ж встиг чимало зробити для популяризації перлин української літератури не лише серед російських поціновувачів поезії, а й серед читачів інших республік. Саме за його ініціативою та при безпосередній редакційній праці були підготовлені ґрунтовна "Антологія української поезії" (1958), однотомники "Избранного" українських поетів, зокрема Т. Шевченка (1964), А. Малишка (1965).

Як член редколегії української серії "Бібліотека поета" М. Бажан брав участь у розробленні детального плану серії. За спогадами працівників видавництва "Радянський письменник" (нині "Український письменник"), яке здійснювало підготовку цієї серії до друку, при включенні імен до плану майбутнього видання поет керувався основоположним принципом: відбирати їх так, щоб сформувалась своєрідна літературно-історична хрестоматія, яка б містила твори як знамих, так і несправедливо забутих поетів України, зокрема репресованих і знищених тоталітарним режимом у 20—40-х рр. XX ст. [7, с. 78]. У "Бібліотеку поета", крім таких класичних видань, як "Байки і вірші" Л. Глібова (1959), "Енеїда" І. Котляревського (1962), "Поезії" Є. Гребінки (1962), "Поезії" П. Грабовського (1962), "Поезії" (у 2 т.) І. Франка (1964), "Поезії" (у 2 т.) Лесі Українки (1961), "Вибране" В. Сосюри (1975), "Вибране" П. Тичини (1977) та інших творів визначних класиків української літератури XIX—XX ст., увійшли неординарні за задумом узагальнюючі видання, які на той час потребували ґрунтовних наукових розроблень, — "Українська балада" (1964), "Думи" (1969), "Історичні пісні" (1970), "Коломийки" (1963), "Український сонет" (1976), "Тридцять українських поетес" (1968), "Українською мовою натхненні: Польські поети, що писали українською мовою" (1971), "Пісні та романи українських поетів" (у 2 т.) (1956), "Народна лірика" (1963). Побачили світ у згаданій серії також вибрані твори багатьох несправедливо забутих видатних українських майстрів слова XIX—XX ст. — О. Маковея (1967),

В. Мови (1965), О. Козловського (1967), В. Самійленка (1963), В. Кобилянського (1959), В. Забіли та М. Петренка (1960), О. Олеся (1964), літературний доробок репресованих сталінським режимом поетів — Є. Плужника (1963), М. Вороного (1959), оригінальна, смілива навіть в контексті "відлиги" антологія "Із поезії 20-х років" (1959), тобто ті твори, що тривалий час були невідомі або мало відомі широкому загалу поціновувачів української літератури. Таким чином була створена широка й незаангажована історія українського письменства, виявлена і репрезентована об'єктивна картина національної поетичної спадщини в усіх її різноманітних естетичних і жанрових проявах.

У процесі науково-текстологічної та редакційно-видавничої підготовки текстів поетичних творів, що входили до складу окремих видань серії "Бібліотека поета", М. Бажан передусім піклувався про повноту публікацій, які б у сукупності дали об'єктивне уявлення про творчість автора, прагнув запобігти тенденційному добору текстів, підтасовуванню уривків у збірках, насамперед звертав увагу на ті твори, що давали багатий матеріал для пізнання життя українського народу, його дум, прагнень.

Важливе місце у видавничій діяльності М. Бажана посідало укладання вступних статей до видань творів класиків української і світової літератури. У цих текстах яскраво втілювався його дослідницький метод, що увібрав досвід попередніх поколінь редакторів. Микола Платонович прагнув відійти від застиглих усталених схем, піднести над сухими фактами, дати їм оцінку з огляду історичної перспективи, висловити власні міркування з приводу важливих процесів та явищ, уникаючи при цьому байдужого об'єктивізму, який часто-густо маскує несамостійність думки. У вступних статтях, написаних поетом, помітне виразне прагнення проаналізувати творчість митця в тісному взаємозв'язку з епохою, з сучасними йому літературними та соціальними процесами.

Найґрунтовнішою серед літературно-критичних статей М. Бажана, присвячених творчості українських письменників — його сучасників — дослідники [8] вважають вступну статтю "Світ героїв романів Олеся Гончара". Написана в останній рік життя поета, у 1983 р., до двотомника творів "одного з найвидатніших творців сучасної літератури" (а саме такими словами охарактеризував М. Бажан внесок письменника в українську культуру), вона приваблює не лише детальним аналізом текстів романів О. Гончара, а й якоюсь майже юнацькою енергією, що наснажує кожне слово публікації.

Вступні статті поета до інших творів класичної і сучасної літератури — "Найкращий поет нашої доби" (про В. Маяковського), "Колиска над Арагою, могила над Хоролом" (про Д. Гурамішвілі), "Кримські сонети" А. Міцкевича — аналізують літературний процес у його цілісності. Автор прагне розкрити передусім взаємозв'язки інших літератур з українською культурою, виявити і виокремити взаємовпливи, що їх збагачують. Зауважимо принагідно, що М. Бажан звертався, як правило, до творчості тих письменників і поетів, які були пов'язані з Україною (це, наприклад, Я. Івашкевич, Д. Гурамішвілі, Шолом-Алейхем). Так, у вступній статті "Велика книга великого письменника" до роману Я. Івашкевича "Хвала і слава" — розповіді про силу-силенну людських доль у вирі двох світових війн — М. Бажан зазначає: "Особливо близька і зрозуміла його творчість нам, українцям. На Україні Івашкевич народився і виріс. Ніколи не зрікався він своєї любові до української землі, і у книгах його часто виникають гарні, тепло написані образи України, її людей" [4, с. 54].

Більшість вступних статей, написаних у різні роки до численних видань і перевидань поетичних збірок, зібрань творів та інших творів, М. Бажан з часом об'єднав у три ґрунтовні збірники літературної критики: "Дружба народів —

дружба літератур" (1954) [2], "Люди, книги, дати" (1968) [4], "Путі людей" (1969) [5]. Якщо до цього доробку додати ще видрукований дещо пізніше том "Думи і спогади" (1982) [3], що містить не лише літературно-критичні статті, а й окремі мемуарні публікації, можна перекоонатися, якою вагомою та багатогранною була для поета літературно-критична праця.

Безперечно, звертаючись нині до згаданих видань, не можна не помітити, що чимало статей мають надмір полемічну, навіть агітаційну спрямованість, часто-густо несуть у своєму змісті відбиток тих політичних пристрастей, якими М. Бажан переймався як людина свого часу — складного, з глибокими зламами. Доречно зауважити, що окремі твердження та думки поета сьогодні вже не актуальні, а подекуди й контраверсійні. Однак навіть у найбільш заангажованих публікаціях і нині нашу увагу привертають глибина естетичного аналізу явищ, широта та багатоаспектність проблематики, справжня енциклопедичність охоплення процесів, адже М. Бажан був насамперед високоосвіченим, вдумливим істориком багатьох національних літератур, як західних, так і східних (йдеться передусім про окремі найвидатніші явища та постаті), а вже потім — кваліфікованим критиком, який розкриває значення того чи іншого твору в контексті культурно-історичного процесу.

Хронологічні рамки його літературно-критичних досліджень надзвичайно широкі: це і Середньовіччя (Ш. Руставелі, А. Навої), і Відродження (Ф. Петрарка, Я. Кохановський), і XVIII—XIX ст. (Д. Гурамшвілі, А. Міцкевич, Ц. Норвід, Леся Українка, І. Франко, Шолом-Алейхем), і XX ст. (П. Антокольський, О. Гончар, І. Драч, Л. Костенко, П. Сартр, М. Семенко та ін.). Однак при всьому розмаїтті літературних імен їхній вибір у М. Бажана ніколи не був випадковим, адже редагування ним збірок творів класиків майже завжди тісно перепліталось із літературно-критичною та поетичною діяльністю. У численних критичних виступах і статтях поет досліджував здебільшого творчість письменників, упорядником чи редактором зібрань творів яких він виступав. Доволі часто одні й ті самі теми, пов'язані з особою чи творчістю класика літератури, Микола Платонович паралельно втілював у власних поетичних творах, аналізував у критичних статтях. Ось декілька таких невідповідних збігів: це цикл віршів "Міцкевич в Одесі", критична стаття "Кримські сонети" Адама Міцкевича та той факт, що М. Бажан був упорядником збірки творів поета, випущених видавництвом "Таврія", та упорядником ґрунтовної антології польської поезії, яка побачила світ трохи пізніше. Можна прослідкувати зв'язок поетичного "Триптиха Сімону Чіковані", критичної статті "Він говорив з горами" та тієї обставини, що М. Бажан виступив як укладач однотомника творів С. Чіковані — письменника, з яким його пов'язувала багаторічна щира дружба. Н. Костенко також висловлює аналогічне спостереження та вважає, що підґрунтя літературно-критичних зацікавлень М. Бажана варто шукати передусім в особистісній, "сердечній" площині, бо при всьому розмаїтті літературних імен, згаданих у дослідженнях поета, всі вони — його "співбесідники серця" [6, с. 48].

Як ми вже зазначали, Микола Платонович стояв біля витоків унікального видавничого проекту — багатотомної "Бібліотеки української літератури", підготовку якої розпочала "Наукова думка" на основі ґрунтовних текстологічних досліджень та новітніх літературознавчих підходів до творчості визначних письменників XVIII—XX ст., котрі увійшли до кола творців та подвижників національної літератури. Поет був одним з ініціаторів серії, активно брав участь у формуванні переліку імен авторів та списку творів, які планувалися до видання, а ще — глибоко й всебічно аналізував у рецензіях підготовлені до друку матеріали.

Як член редакційної колегії "Бібліотеки української літератури" (можливо, один з найавторитетніших) М. Бажан

переважно рецензував вступні статті (деякі з них видавці називали передмовами). Вони за попередньо опрацьованою концепцією серії та сформованими видавничими традиціями містили здебільшого загальні відомості про життєвий шлях письменника, визначали його місце в загальноукраїнському літературному процесі, характеризували внесок у світову літературу, виокремлювали притаманні творчій манері митця особливості та ін.

Однак М. Бажан-рецензент не обмежувався лише цими звичними для читачів та усталеними аспектами. Для нього — знаного літературного критика, якому були притаманні і широта естетичного світогляду, й універсальність літературознавчих підходів, і сміливість та обґрунтованість критичних оцінок — головним у рецензованих текстах було те, наскільки багатоаспектно висвітлив автор вступної статті творчий шлях письменника. Зауважимо, що ця визначальна вимога прослідковується фактично в усіх рецензіях М. Бажана до вступних статей томів "Бібліотеки української літератури". Ось, зокрема, що пише рецензент у відгуку на вступну статтю М. Острика до тому "Юрій Яновський", закликаючи автора відмовитися від поверховості та перейти до всебічного розгляду спадщини видатного українського майстра слова: "М. Острик добре знає творчість Ю. Яновського, обмислив її, простежив і шляхи критики цієї творчості, шляхи, часом такі несправедливі і невірні. Проте мені здається, слід було б, незначно збільшуючи розмір статті, трохи уважніше розглянути такі види творчої діяльності письменника, як його вірші, драми, кіносценарії. Кілька слів сказано про "Думу про Британку", яка варта значно більшої уваги. Від тематичної і художньої цінності поезій Ю. Яновського, від їх оцінки М. Острик фактично відмовився, хоч у поліфонії художньої спадщини Ю. Яновського вони звучать і доповнюють мотиви його прози. Щодо сценаріїв, то М. Острик їх тільки в примітці називає, та й то не всі. Здається мені, що в описі життєвого й творчого шляху Ю. Яновського не можна обминути такої постаті, як М. Семенко, і хоч не надто значуща, але для літературного учнівства письменника не байдужа близькість його в 20-х роках до групи панфутуристів. Треба не просто неясною і короткою згадкою сказати про зв'язки Ю. Яновського зі спадщиною російської літератури — і класичної, і радянської. Відомо, яку творчу вагу мала для Ю. Яновського геніальна спадщина М. Гоголя, як захоплювався Ю. Яновський поезією Е. Багрицького, І. Бабеля, В. Іванова, як цінував він творчість українських романтиків" [1].

Цілком обґрунтованими є глибокі зауваження М. Бажана у рецензіях на вступну статтю до тому "Бібліотеки української літератури" — "Література XVIII століття" (автор О. Мішанич) та на передмову І. Іваню до тому Г. Сковороди: "Відомостей нових або розробок та знахідок щодо літератури цієї доби в праці тов. О. Мішанина нема. Стиль досить одноманітний, мова далеко не блискуча. Проте, безумовно, свою популяризаторську роль вона може відіграти. Треба, мені здається, пояснити в тексті чи в примітці, чому в томі так мало місця приділено життю й творчості Г. Сковороди (йому ж присвячено, згадуо, окремий том бібліотеки). Навряд чи прищеплювану народів царськими служакками зневагу, а то й неприязнь до Запорізької Січі слід майже схвально згадувати в абзацах, присвячених "Пекельному Маркові". Більше уваги слід було б приділити історичним пісням і думам, тематично зв'язаним з XVIII в." [1].

"Може, трохи замало сказано про зв'язок філософії Г. Сковороди зі всією тогочасною філософією, з філософіями Німеччини і Франції, хоч про вплив на Сковороду філософії античної Греції та Риму сказано досить докладно. Так само і поезика Г. Сковороди, котра, попри всю її оригінальність, зв'язана не тільки з Ф. Прокоповичем чи Г. Кониським, але й

тодішніми новаторами російської поезії (бодай згадати про С. Полоцького, А. Кантеміра, В. Тредіаковського), з певне відомими йому байкарями в польській поезії (Нарушевич, Красіцкій). Досвід І. Іваньо як дослідника і знавця філософії Сквородинських часів позначився на літературознавчій частині передмови. Вона розроблена менш систематично. В ній багато загального, але мало конкретного аналізу, конкретних прикладів. Конкретних стверджень пошуків нової форми в поезії Г. Сквороди бракує. Шкода, що товариш обмежився фразою про те, що творчість Г. Сквороди не втратила інтересу і в сучасних читачів. Не тільки в читачів але й в радянських літературознавців, поетів. Навіть ім'я автора величчю, хай і в багатьох розділах своїх суперечливої поеми про Сквороду — ім'я Павла Тичини — не згадано. Згадаймо і поезії М. Рильського, і А. Малишка, і Н. Заболоцького. Думаю, що такі доповнення потрібні і не завдають детальному задуму і структурі кваліфікованої, продуманої, цінної передмови" [11, с. 1, 2].

У цих відгуках М. Бажан виступає не лише глибоким знавцем письменництва XVIII ст. — епохи, коли формувалася нова українська література, — а й високоосвіченим критиком, здатним виявити всю багатогранність творчості того чи іншого майстра слова, актуалізувати її, пов'язати з сучасними явищами, які спостерігаються в нашій культурі.

Особливо яскраво ці риси М. Бажана-рецензента відбито в зауваженнях до передмови М. Яценка до тому "Бібліотеки української літератури", присвяченого творчості І. Котляревського: "Пропорції, які в своєму розгляді автор приділяє драматургії Котляревського та його поемі, явно схиляються в бік драматургії, "Енеїди" приділено уваги недостатньо. Не треба гіперболізувати. Рівняти значення Котляревського для розвитку української літератури із значенням Данте для італійської, нерозривно пов'язаним зі значенням його для літератури світової, або з Сервантесом чи Рабле — ставити в незручне, претензійне становище і Котляревського, і українську літературу. Не треба аполілогізувати і рівень громадського світогляду І. Котляревського, який, мовляв, мало-мало не сягнув розуміння класових інтересів суспільства, класових чинників у становленні особистості. Тут треба уважніше переглянути формулювання. Такі мої зауваження, які не претендують на категоричність, але, може, притягнуть увагу автора, не вимагаючи від нього кардинальних переробок, а лише виправлення, уникнення чи уточнення окремих місць загалом цікавої і цінної розвідки" [10, с. 2].

Як можемо переконатися, головна мета, переслідувана М. Бажаном — видавцем, редактором, рецензентом творів української та світової класики, — безумовно актуальна: йдеться про всебічне і взаємопов'язане з національними і світовими процесами висвітлення культурних явищ такими, якими вони є, — без зайвої модернізації і прикрашання, штучної актуалізації та надмірної аполіогетизації.

Список використаної літератури:

1. *Архів* редакції художньої літератури видавництва "Наукова думка" НАН України (м. Київ).
2. *Бажан М. Дружба народів — дружба літератур* / М. Бажан. — К. : Держлітвидав, 1954. — 95 с.
3. *Бажан М. Думи і спогади* / М. Бажан. — К. : Рад. письменник, 1982. — 326 с.
4. *Бажан М. Люди. Книги. Дати.* : ст. о лит. / М. Бажан. — М. : Совет. писатель, 1968. — 271 с.
5. *Бажан М. Путі людей* : ст. про л-ру / М. Бажан. — К. : Дніпро, 1969. — 302 с.
6. *Видавнича справа та редагування в Україні: постаті і джерела (XIX — перша третина XX ст.)* / Н. В. Зелінська [та ін.]. — Львів : Світ, 2003. — 612 с.
7. *Карбованих слів володар* : спогади про Миколу Бажана / упоряд. Н. В. Бажан-Лауер. — К. : Дніпро, 1988. — 517 с.
8. *Костенко Н. В. Микола Бажан. Життя. Творчість. Особливості віршостилістики* / Н. В. Костенко. — К. : Кий, 2004. — 380 с.
9. *Костенко Н. В. Подвижник української культури* : вступ. ст. // *Вибрані твори* : у 2 т. / Бажан М. — К., 2003. — Т. 1. — С. 3—56.
10. *Центральний державний архів-музей літератури та мистецтва України (ЦДАМЛМ України).* — ф. 535, оп. 1, спр. 422. 11 ; ЦДАМЛМ України. — ф. 535, оп. 1, спр. 423.

Проанализировано участие выдающегося украинского поэта — академика М. Бажана в подготовке к печати произведений отечественной и зарубежной классики. Освещена его редакторская работа по составлению и обработке сборников украинских мастеров слова (Григория Сквороды, Григория Квитки-Основьяненко, Ивана Котляревского и других), отдельных изданий произведений других народов мира. Особое внимание уделено сведениям о редакционно-издательской и текстологической подготовке М. Бажаном серий "Библиотека поэта" и "Библиотека украинской литературы", которые занимают особое место в наследии редактора и освещают его оригинальные подходы к издательскому воплощению наследия своих предшественников. Отмечено важное значение опыта М. Бажана для современных издателей художественной литературы.

The activity of the outstanding Ukrainian poet — academician M. Bazhan in preparing the Ukrainian and foreign works for publishing is analyzed. His editorial work in compiling and processing the collections of Ukrainian writers (H. Skovoroda, H. Kvitka-Osnyanenko, I. Kotlyarevsky and others), separate foreign editions is enlightened. A special attention is paid to the editing-publishing and textological preparation by Bazhan "The Poet's Library" and "Ukrainian Literature Library" series which enlighten his original approaches to the publishing incarnation of his predecessors' heritage. The importance of Bazhan's experience for contemporary fiction publishers is emphasized.

Надійшла в редакцію 7 квітня 2011 року